Боротьба

Київ, Субота, 27 Мая 1906 р.

Виходить двічі на тиждень.

РЕДАКЦІЯ ЗГОДОМ МАЄ ДОВЕСТИ ВИПУСК ВИДАННЯ ДО ШЕСТИ РАЗІВ НА ТИЖДЕНЬ.

Рік I. ОКРЕМЕ ЧИСЛО КОШТУЄ 2 К.

Умови передплати: З приставкою і пересилкою на рік — 3 карб.; на пів-року 1 р. 50 коп.; на 1 місяць 25 коп. Зміна адреси 20 коп.

Статті, що надсилаються без зазначення умов, вважаються безплатними. Рукописи одсилаються авторам лише за їх кошт.

Платня за оповістки: За рядок попереду тексту — 40 коп., після тексту—20 коп. Хто шукає заробітку, платить половину.

№ 1. Контора і редакція: Рейтерска ул., 33 кв. 7. **№ 1.**

БОРОТЬБА

Часопись політична, економична і літературна, виходить у Київі, поки що **двічі** на тиждень.

Передплата приймається в конторі „Боротьба“ (Рейтарська, 33 кв. 7 од 10 до 3 год. що дня, окрім свят) і в книгарні „Київської Старини“ (Безаківська, 14).

Умови передплати в горі.

Редактор-видавець

Микола Стаховськiй.

Київ. 27 мая, 1906 р.

Що далі?

Сьогодня минає рівно місяць з того часу, як у Петербурзі вперше зібралися представники народу...

Рівно місяць... А волі і землі все немає. Все по старому.

Всі, що боролися проти гніту і неволі, що життя свого не жалілн в боротьбі за щастя та добробут знедоленого народу, ще й досі конають по тюрмах...

Амністії немає і не буде від теперішнього правительства.

„Воєнні положення“, „усиленні і чрезвичайні охрани“, поліція, козаки, стражники і шпики чорною хмарою ще й досі оповивають рідні села і города.

В Вологді, Муромі, Сімбірському погроми робітників та інтеллігенції. Кари на смерть, розстріли мирних людей на вулицях, бійки та різки по тюрмах.

Як страшна мара тихо, але певно підступають з холодними обіймами голодної смерти безроботиця в городах, а голод від неврожаю на селах.

Чи хоч краплинка горя народнього зникла за цей довгий, довгий, як рік, місяць?

Все, як було, так і є.

А скілько надій, золотих рожевих надій, було на Думу! Казали: „Ось хай Дума збереться“...

Правда, сподівались та не всі. Робочий клас наперед казав, що з Думи нічого не вийде.

Та хіба-ж могло инакше статися? Хіба Дума має якусь *силу* здобути те, чого вона вимагає?!

Уряд уступав і завше уступає силі. Думу він дав лише під натиском народу, коли сила народня зробилася великою, а сила уряду значно поменьшала.

А тепер вся сила, поки що в руках правительства. Унього і гроші і військо і все, чим можна гнітити та неволити робочий люд.

А у Думи тілько слова гарячі, правдиві... але слова. Сили народні ж поки що малі, хоч вони вже знову починають рости.

Ось чому уряд так *зневажає* Думу, її постанови та народніх послів!

Куди хоче уряд, туди і верне! Звелить: „розігнати Думу“ і розженуть, як горобців із вишні.

Вимагала Дума разом з усім народом *амністії* для всіх, що були покарані за політичні релігійні і аграрні (земельні) провини, *повної волі* по всій державі, *відповідальности* міністрив перед Думою та *одібрання* всієї кабінетської, удільної, монастирської, церковної *землі*, та земель великих власників (собственників) у власність всього працюючого народу, а що з того вийшло?

13 мая голова (премьер) міністрів Горемикін так відповідав на ці вимоги Думи.

Амністії не буде!

Ви хочете, щоб міністри відповідали перед Вами за свої діла? Цього не буде! До цього Вам зась!

Ви хочете волі? Її не буде.

Одбирати землю, як Ви прохаєте, „безусловно не допустимо“.

От-так чорний ворон уряду прокаркав народнім послам:

„Ні землі, ні волі!“

А що ж Дума?

Вислухала, спалахнула гнівом ображеного народу і вимагала, аби всі міністри подавали „в отставку“.

Попосміялися міністри над палкими промовами розгніваних народніх послів безсилої Думи та й зосталися собі на своїх кріслах і як ранніш судять, засилають на Сібір, розстрілюють борців за волю та долю народню.

А царь?

„Царь, кажуть селяне депутати в своїй газеті: вірить своїм міністрам“ *).

А що ж каже народ, робітничі і сільські депутати котрого балакають в Думі такою смілою і ясною мовою?

На чий бік народ став в цій боротьбі Думи з урядом?

В сотнях телеграм, резолюцій (постанов) він ясно висловив свої думки, свою волю.

Народ не хоче миритися з урядом, як партія „Народньої Свободи“. Він не хоче шматочків волі і клаптиків землі! Він твердо рішив разом з робочими і селянськими депутатами добиватися *всієї землі і всієї волі*.

Робітники збіраються на мітінги, селяне на сходи і домагаються задоволення всіх робітничих і селянських вимог. Вони кажуть що сила на боці Думи, бо весь народ за нею. Вони кличуть робочу і трудову групу в Думі до смілого і твердого обстоювання інтересів робочого люду.

Телеграмами, постановами сходів і мітінгів, петиціями, (писані прохання з підписами) депутаціями до

*) Извѣстія Крестьян Деп. № 2 стр. 3.

рабочих і селянських послів народ тисячами ниток звязує себе з оборонцями його інтересів.

Ці постанови і т. п. виростають в ціле море. Робочі і селянські депутати чують, як росте сила народу, і це надає їм ще більшу твердість і певність.

По мірі зросту народніх домагань, з якими звертаються робітники і селяне до Думи, і яких Дума не може задовольнити, все більш ясним стає навіть і для сліпих, що Дума не може задовольнити ні одної потреби народньої, що вона є безсила.

Ясно що сила не в Думі, а поза Думою.

А далі що?...

Далі *боротьба.!*

Свобода друку і партія народньої свободи.

Перед виборами кадети виставляли себе оборонцями народніх прав; вони казали, що ідуть в Думу для того, щоб боротись за народні потреби. Тепер прийшов час кадетам показати, як вони розуміють ці народні потреби, як думають за них боротись. Минув місяць з того часу, як Дума з'бралась. Найкращим засобом боротьби для кадетів явились палкі промови; вони вислазять на трібуну своїх Родічевих, Петрункевичів і ин. І полились слова. „Великих слів велика сила та й більш нічого!" Яких же прав для народу добиваються кадети?

„Печать свободна" так кажуть ці гарячі оборонці „Народньої Свободи" в свойому проекті закону про волю друку, що був уміщений в 75 і 76 числі їхньої газети "Рѣчь".

Погляньмо ж, яка тая „воля" друку?

В сьому проекті закону є така стаття:

„Хто буде прилюдно виголошувати або читати промову чи твір (сочиненіе) або хто буде розповсюджувати або ж прилюдно показувати твір чи малюнок (изображеніе) для того, щоб підбити:

1) до бунту чи зради того обвинувачують, судять і карають не більше, як на 8 літ каторжних робот.

Чи буде бунт або зрада, чи ж тільки буде замір (покушеніе),—все одно каторжні роботи!

Звертаємо увагу, що цей пункт з проекту закону про "волю" друку вироблений не Вітте-Дурново не Плеве, а партією „*Народньої Свободи*"!

Вісім років каторги! Таку „волю" друку збіраються дати народові кадети! Тих, хто буде закликати робочий люд до боротьби з експлоататорами, напевне, кадети будуть підводить під сю статтю. З цього не трудно зробити бунт. І тих, хто буде стояти за інтереси робочого люду, за права народу, кадети, що обіцяли також обстоювати ці права, мають на думці одправляти на каторгу! Свобода друку у них буде істнувати для панів; тим з роскошів, звичайно, не треба „бунтів", не треба боротися за краще життя. Так кадети відносяться до народу, що своєю кров'ю полив шлях до Думи, дав кадетам можливість виголошувати в ній палкі промови.

Кадетам—міністерські крісла, народові—каторжні законопроекти. Далі вже здається йти нікуди. А, може, кадети, як раз знайдуться, не дурно ж у них стільки професорів!

В. С—кий.

Закон проти страйків сільських робітників.

На третій день після того, як зібралась Державна Дума, а саме 29 апріля, правительство оголосило закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ рабочихъ». В маніфесті 17 октября сказано, що ніякий закон «не можетъ воспріять силы безъ одобренія Государственной Думы». Правительство видавши закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ рабочихъ» без згоди Державної Думи зламало таким чином маніфест 17 октября. Мета цього закону ясна, як Божий день. Більша половина селян працює на панській землі або наймитами, або дрібними орендарями панських земель. Пани-поміщики беруть з селян одробітками і грішми страшно високу аренду платню за землю, за роботу в економії платять дуже мало, годують погано. Щоб добитись побільшення заробітку, зменшення аренди і одробітків, кращих харчів і т. інш. селяне часто низько кланяються перед паном, але не завше пан вважає на поклони. Тоді селяне у нас, як і скрізь на всім світі, робрять страйки (забастовки). Страйки дуже часто одбувалися у нас на Вкраїні останніми роками, особливо п д час жнивів, а також на бурякових плантаціях під час полоття та копання буряків. Страйк вимагає орган зації, з'єднує селян, розвиває солідарність, свідомість своїх інтересів. Дати можливість улаштовувати вільно забастовки, закладати для переведення їх забастовочні комітети—значило б дати взагалі можливість боротись за свої інтереси тим, хто нічого не має і продає свої робочі руки, щоб заробити кусок хліба. По другим державам за робітниками давно вже визнано право робить забастовки, еднатись в спілки. У нас робітники давно вже добиваються цього, але російське правительство не хоче признати за ними права боронити свої інтереси в згоді і єднанні між собою і вживати страйки, як засоб такої боротьби. Літом правительство ждало великих аграрних розрухів і забастовок сільських робітників, тому воно поспішило видати закон, який би давав змогу спиняти ці забастовки з самого початку, а забастовщиків тяжко карати. Закон цей звязує селянина-робітника по руках і ногах, а поміщикові дає змогу зовсім вільно експлуатувати його. Досить робітникам гуртом пійти до хазяйського будинку вимагати кращої їжі, або побільшення заробітку-—це буде «скоп», бунт, хазяїн викликає начальство, військо, людей ні за що, ні про що зарештовують і засуджають до 1 року і 4 місяців в тюрьму. А коли селяне просто кинуть усі, гуртом роботу у пана то їх новий закон карає до 4 років тюрьми. Саме страшне і для правительства і для поміщиків всякі селянські спілки, бо коли селяне будуть з'єднані в яке небудь товариство, як це роблять селяне по всіх країнах, вони з більшим успіхом будуть боротися за свої інтереси, будуть один другому помогати, через те в законі є кара для тих хто закладе таку спілку і братиме в ній участь до 4 років кріпости.

Правительство наше дуже тяжко карало і карає за страйки городських робітників, але останні часи городські робітники з'єднані в великі спілки і з великим успіхом проводили страйки. Ніякий закон не зміг стати на перешкоді цим страйкам, бо організовані робітники стали такою силою, що закон, який забороняв їм страйкувати, зостався мертвим. Таким же мертвим буде і закон «противъ возникновенія стачекъ среди сельскихъ робочихъ». Дуже вже він строгий і через свою строгість останеться мертвим, бо життя утворило і висунуло велику організовану силу робочого люду села, який вимагає вже волі страйків і спілок.

Це вимоги народні і ніякий уряд незможе встояти проти народу і його вимог. А. І—ко.

Знову позичка.

Не що давно в усіх газетах промайнула звістка, що российське правительство знову шукає по всіх капіталистахъ грошей на позику.

Вітте, що вже накинув на шию народню не одну сотню мілліонів державного боргу (долгу), знову по дорученню уряду нишпорить, деб позичити грошей, аби полатати дірки в державному хазяйстві.

Великий той борг, аж страшно сказати! Вісім з половиною тисяч мілліонів карбованців вже лежить важкимъ тягарем на натруджених плечах робочого люду! Триста мілліонів карб. одних процентів приходиться платити що року за ці борги!

Остання позичка була цього року на суму біля вісімсот пьятидесяти мілліонів карбованців.

Але не встигли-ще одержати всіх грошей від останньої позики, як знову треба шукати грошей, щоб не збанкротувати.

Страшне це банкроцтво!

Кінець тоді пануванню, безконтрольної бюрократії!

Перед страхом цього банкроцтва, уряд примушенний був скликати Думу! Капіталісти закордонні (заграничні) не згожувалися позичати грошей, поки вимоги народні не будуть задоволені та небуде в Росії спокою, бо без спокою позичені грошики їхні загинуть.

Тепер, коли Дума вимагає отставки всіх міністрів, ясно що Дума такому правительству не дасть грошей на безконтрольне хазяїнування на пригнічення народніх мас.

Приходиться або коритися Думі та уступити волі народній, або десь здобути грошей щоб бути незалежними од Думи.

І от правительство, яке кожного дня ламає закони, ще повне надій на те, що переможе народній рух до землі і волі, обрело другий шлях.

Воно рішило десь позичити грошей, аби зробити Думу ще більше безсилою.

Воно ще раз хоче, поглузувати над Думою!

Воно йде на боротьбу з Думою і з народом! Воно здобуває грошей для цієї боротьби!

Дума і народ не допустят правительство до нової позики.

Може і банкіри побояться дати грошей такому непевному правительству!

Може страх за свої капітали примусить їх одмовити.

Може... Але ми знаємо, що високі проценти, які; нообіцяє російське правительство, спокусять капіталистів, як вже спокусили вони їх цього року, знову позичити грошей.

Народ мусить покладатися на себе, на

свої сили!

Не на чужоземних і своїх капіталистів, не на їхню ласку, покладає свої надії робочій люд.

На своїй єдности, сьвідомости і силі будує своє визвоління могутній народ.!

М. П.

Права рука не знає, що робить ліва.

Після голодних 1891 і 1892 років дуже багато переселилось селян з України на Сибір. Багато, правда, вернулось їх назад обідраними, розгубивши всі свої злидні і пішли наймитами по панським економіям, а чимало і там зосталось.

Та поміщики скоро спохватились, що як усі бідні селяне переселяться на Сибір, то нікому буде дешево робити у їх в економіях. Стали вони хлопотати перед правительством, щоб як небудь було спинено переселення на Сибір. І хлопотали вони не в своїх інтересах! Ні, Боже спаси! Вони казали, що селяне переселяючись в далекі краї, незнаючи умовин тамошнього життя, без достаточних коштів, щоб обзавестись на новому місці хазяйством — скоро повертаються назад, заводять всякі тяжби, прохають помочі і иншого клопоту завдають. Саме ж головне—в щент розоряются і податки плохо платять. Це вони так говорили для людей, а на самім ділі думали инакше. Думали вони так. Чим більше буде переселятись селян бідних, тим менше буде таких, хто буде шукати роботи по економіям, тим більше доведеться платить робочим, дешевше брати за землю, зменшувати одробітки. Коли з Сибіру і повертаються назад селяне то вони, спродавши все своє імущество, становляться зовсім вільними, не прикріпленими до свого хазяйства, наймитами. Мати діло з такими наймитами не дуже вигодно та й клопотно. А от малоземельний хазяїн це инше діло. Він наймає у пана землю на одробіток і платить за десятину 25—30 руб.; він заробляє у пана поденно на податок, на одежу і инші потреби; він бере у пана замість зароблених грошей хліб, солому, дрова і приплачує при цьому на половину. і не може цього не робити, бо звязаний з певним місцем хазяйством власним.

Правительство послухало поміщиків, та й як воно могло не послухатись!—і стало потроху спинять переселення. Замські начальники на підставі всяких міністерських і губернаторських циркулярів стали одмовляти селян од переселення, перечили всякими засобами коли селяне не слухались «отеческих» розмов своїх опекунів, а часто густо доходило до того, що просто карали упертих. І зрозуміло, чого земські начальники так брались коло цього діла. Вони-ж і є ті поміщики що з своїми сусідами-панами в земських і дворянських собраніях засідають і всякі прохання посилали і посилають до вищого правительства про свої потреби. Посилали вони такі прохання і в тій справі про яку ведемо зразу розмову.

Раніш, як відомо, правительство видавало більше всякі «секретні циркуляри» і «временні правила», ніж постійні, відомі для всіх громадян закони, але перед тим як мала зібратись Дума правительство так розщедрилось на всякі закони, що не забуло видати закона і про переселення, хоть тепер селяне мало збіраются переселитись на Сибір, а хотять добути собі землі дома. Закон цей видано перед днем, як зібралась Дума, а саме 26 апріля. В законі цьому між иншим говориться, що хто буде росповсюжувать серед неселення умисне неправдиві чутки про користь переселення в яку небудь місцевість в межах Росії, і хтось через це переселиться і позбудеться свого хазяйства —буде покараний тюрмою од 8 місяців до 2 років, та ще й прав позбавленний.

Ось уже другій рік, як робочий народ в Росії завзято бореться за землю і волю. Зразу в Державній Думі обговорюється закон про наділення селян землею. Депутати селяне вимагають, щоб од панів була одібрана земля без викупу. Але правительство, устами першого міністра Горемикіна заявляє, що «отчужденіе» панських земель «недопустимо» і радить селянам переселятись на Сибір.

Права рука не знає що робить ліва. Видавати закон по якому положена тяжка кара тому хто буде підмовляти переселятися і зразу після цього радити селянам переселятися туди, звідки так часто вертаються в одній тільки сорочці—значить оддавати самого себе під суд. Селяне депутати в Думі (Анікін) радили Горемикіну і иншим міністрам самим переселитися на вільні степи в Сибір. капусту садити, гуляючи... Але міністри напевне не послухають Анікіна бо знають, що в Сибірі капуста родить плохо, а то й зовсім не росте, та ще чого доброго потягнуть його до суду на підставі закону 26 апріля.

А. І—ko.

З життя.

— **Недоторканність особи і инші свободи охраняються:** в 37 губерніях „военным положеніем", 18 губерніях „чрезвычайной охраной" і 21 губерніях „усиленной охраной" (О. Ж.)

— **Свобода зібрань.** Члену Державній Думи з Москви робітникові Савельеву Петербургський градоначальник не дозволив зробити зібрання „для обговорення що далі робити Думі Державної" через те, мовляв, що „*ціль зібрання загрожує громадянському спокою*". (Кур'єр)

— **Свобода слова.** Після 17 октября, як були оповіщені „свободи" до останних часів конфісковано 150 №№ журналів і газет, в кількости до одного мілліона примірників. (Із. К. Д.)

— **Недоторканність особи.** В центральній тюрмі гор. Ріги покарані на тіло 153 політичних вязнів. Де які з них получили од 200 до 600 ударів. (К. З.)

— **Скорий суд і правий!** Депутат до Державньої Думи Локоть одержав од селян з с. Борок черніговського повіту телеграмму такого змісту: „Судимся з 1863 року за вигони з поміщиком Подольським. 18 мая губернатор замість розбору діла сказав: „засєку вас; скот ваш отдам козакам" (От. Ж.)

— В Лубенській тюрмі на Полтавщині сидять 80 душ аграрних і політичних в'язнів. Ніякого обвинувачення до них не пред'явлено, а сидять вони вже давно. Українська парламентська фракція вносить в Думу запрос з приводу цього. (К. З.)

— **Голод.** По відомостям які має продовольственний виділ міністерства внутрішних справ в одній тільки Европейській Россії голод в 212 повітах, та земства заявили про голодающих 135 повітів. В де яких місцях селяне не діждавшись поки їм дадуть хліба з запасів почали грабить панської коморі. Такі впадки були уже в Самарській, Уфимській і Казанській губерніях, а також в південно-західному краю. (Из. К. Д.)

— **Безробіття.** В Москві безробітних 20 тисяч, в Петербурзі до 40 тисяч. Петербурські безробітні вимагали од петербурської городської думи организувати громадські роботи на кошти города, але дума одмовила в цьому, через те, що нема гроший.

— **Право вільно вмірати.** З Владівостоку телеграфують, що *цілій породі людей*—чукчам загорожує голодна смерть. Один батько убив всю свою сім'ю і себе, щоб не мучитись з голоду. (Р. С.)

— **Селяне не дадуть салдат!** Посли Державньої Думи селяне одбірають звістки од виборців, що коли до осени не буде вирішено земельне питання, то селяне не дадуть ні одного салдата. (К. З.)

— **Начальство не дозволяє годувати голодающих.** „Слову" сповіщають, що на селах в Казанській губ. люди од голоду мруть уже на улицях. Там були устроєні питательні пункти, щоб давати даромъ голодним їжу, але по наказу губернатора ці пункти закрито. (К. З.)

— **Селяне страйкують.** В Богодуховському повіті Харьківської губ. в економії генеральші Мосолової застрайкували всі поденні робітники і робітниці, душ сто. Вони вимагают щоб поденна плата була по 50 коп. чоловікам і жінкам, а не 35 і 20 коп., як досі платилось; щоб робити не 18 годин, а 12; щоб кращу їжу давано; щоб з робітниками і робітницями поводилися як з людьми, а не як з скотиною, як було досі. (Накан)

— **Селянам не подобається міністерська декларація.** На Волині начальство росповсюджує між селянами міністерську декларацію, але вона селянам не подобається. (Вол.)

Іщеб пак подобалась! Там же сказано, що селянам не буде ні землі, ні волі.

— **За гриби—нагайки!** 15 мая, жінкі з дітьми пішли в ліс до графа Милорадовича (в Черн. г.) збірати гриби та суниці. Це вони робили здавна і ніхто їм не забороняв. Але на сей раз налетіли козаки з стражниками і стали бить жінок і дітей нагаями. Побито більше як 25 душ. (Десна.)

— Селяне пишут із сел листи до москалів, щоб, не верталися до дому, на села, коли будуть стреляти та рубати шаблями селян та робітників.

Військове начальство переполошилося.

Воно боїться, що москалі послухаються своїх рідних та близьких. Тому видало воно наказ перегдядати листи салдацькі.

— **Заарештовано ходока.** В царському селі зарештовано ходака, якого послали селяне з Самарської губ. в Думу. Побачивши, що Дума не зможе добути для селян землі, бо правительство іде проти цього, подався в царське село, до царя, але там його заретштували, а потім випустили приказавши більше не являється туди з прошеніями.

— **Селяне і Дума.** В Тульській губ. був великий селянський мітинг. Зійшлося 8000 чоловік. На мітингу ішла розмова про те, що робити, як Дума не задоволнить потреб селян в землі.

— **В Балаклаві** 70 полицейських не захотіли далі служити і замінені озброєними салдатами. (О. Ж.)

— Центральний комітет с.-р. заявляє, що замах на життя коменданта Севастополя Неплюєва не є справою партії; партією рі-

шено, з одкриттям Державної Думи, доки не вияснитьcя, що має робити правительство, спинити на який час терор`стичну діяльность. (Н. В.)

— В Прибалтийському краєві знову починається рух. На зріст народнього незадоволення дуже вплинула відповід міністерства Думі. (Пар. В.)

— В Виборгу зарештовано більш 20 салдатів з кріпостної артилерії. (Н. В.)

— З Петербурга одправляють на провінцію осіб, щоб ті вели агітацію за праві партії на випадок нових виборів у Думу. (Н. В.)

— В трудову групу надіслані телеграмми од робітників і селян, в яких наказують твердо стояти за народні права і обіцяють піддержку з слідуючих місць: Адміралтейської слободи, Козьмодемьянска, Яранська, Челнов, Катернодара, Бекова, Ялти. (Н. В.)

Київська хроніка.

З 21 мая і по сей день кондукторі і вагоноважаті київської городської залізниці страйкують. Вони вимагають од київського трамвайного товариства; 1) видать за 1905 рік нагороду не менше місячної платні; 2) завести місячні одпуска раз на два роки; 3) хто занедужає має прави лічитись на кошт товариства; 4) найнизча плата повинна бути 1 р. 25 к.; 5) через 2 роки побільшувати плату на 20% попередньої річної платні; служащі постановили страйкувати тиждень, поки їх не задоволнять. Коли в сей срок не задовольнять то будуть страйкувати і далі. З першого дня вагони ходять з салдатами, котрі часто роблять шкоду, і переїхали вже трьох чоловіків. Страйкари прохали дозволу зібратись в вагонному парку але адміністрація не дозволила.

До уваги безробітних. В Київі, як і інших городах багато безробітних. Щоб організувати поміч безробітним потрібно знати скільки їх, де вони живуть, яка сім'я і які достатки кожного безробітнього. Ті люди, що думають організувати поміч безробітним запрохують всіх безробітних приходить записуватись по такій адресі: Шулявка, Борщагівська, 78 кв. 6 Людвиг Ромуальдович Ярошевський, по неділям од 2 до 3 годин, по вівторкам і п'ятницям од 7 до 8 годин веч.

З неділі, 27 мая, застрайкували столяри-паркетчики. Вони вимагають од хазяїнів: 1) повищення розцінок (в залежности од сорта паркета) од 2 р. 50 к. до 3 р. 50 к. за сажень укладки і чистки; 2) окремо прибавка плінтусов—5 к. на сажень; 3) гвоздї мусять бути хазяйські; 4) плата на поденній роботи не низче 2 р. 75 к. для спеціалистів і не низче 1 р. 50 к. для меньш умілих; 5) для опреділення вартости роботи вибірається робітниками комісія; 6) таж комісія опреділяє платню новичкам по паркетній роботі; 7) робочий день од 7 годин ранку до 6 годин вечора, включаючи сюди $^1/_2$ години на сніданок і $1^1/_2$ на обід; 8) перед празниками робота закінчується на час раніш звичайного; 9) плата і робочий день не зміняються цілий рік; 10) росплата щонедільно, повна; 11) паркет мусить доставлятись на місце роботи на хазяйський кошт; 12) коли підрядчика немає, замість його платить хазяїн будинку, або кватери; 13) коли на роботу виїздити з города то дорога на кошт хазяїна і за дні потрачені на поїздку платиться як за робочі.

Паркетчики рішили увійти в спілку робочих по дереву.

ВІД РЕДАКЦІЇ

По незалежним від редакції причина слідуючий нумер вийде в суботу 3 іюня.

Селяне добиваються кращого заробітку.

Газети принесли звістку, що в Київській і Подільській губ. селяне проводять завзяту боротьбу з поміщиками за побільшення заробітньої платні та инше. Селяне з багатьох сел цілої округи збіраються на конференції (наради) де радяться про те, як боротися з поміщиками, щоб вони платили більшу ціну за роботу, і приходять до тої думки, що єдиним засобом такої боротьби є страйк (забастовка). А щоб страйки провадились организовано для цього визнано потрібним закладати скрізь „страйкові комітети" (забастовочні комітети) які-б установляли ціну, умови праці, вели переговори з поміщиками і керували (руководили) страйками. Страйки насамперед мають одбутися на бурякових плантаціях. Селяне вимагають строгої нормировки цін, себ то такої умови між поміщиками і селянами, що на такий то час, чи на літо чи на цілий рік зарані установляється ціна за кожну работу окремо, чи насрок, чи поденно, чи помісячно.

До редакції надіслано цікавий документ, которий ми і друкуємо без змін.

„Управителю Веселовської економії. Громадян села Веселого і Петровського *). Пропонуємо Вам, шановний добродію, аби уникнути аграрних (земельних) розрухів зразу-ж расчитать арештантів і дати роботу Веселовцям і Петровцям.

Виходити на роботу повинні не раніш 6 годин ранку, а робота мусить кінчатися в 5 годин вечора. Коли робити доведеться довше, так за кожен лишній час треба платити робочому 10 к., півробочому 5 коп. Платня робочому поденно зімою до 1-ого марця 40 к., півробочому 30 к., од 1 марця до 1 мая робочому 60 коп., а півробочому 40 к., од 1 мая до 1 іюля робочому 80 к., а півробочому 40 к., од 1 іюля до 15 сентября робочому 90 коп., півробочому 50 коп.

Умови праці жінок повинні бути однакові з чоловіками. Жінкам поденна платня зімою і всеспою но 35 к. проривка буряків 60 к., полоття 50 к. на день.

Харчі для робочих і смотрителів однакові: сніданок зімою і літом о 8-й годині-пів години; На обід зімою одна година, а літом 2 годині; полудень од 1-го апріля до 1 сентября мусить бути з хліба і поперемінно-один день чверть фунта свіжого сала, а другий день риба. На обід борщ і $^1/_2$ фунта мяса на кожного чоловіка і каша з салом, а в піст з олією. На сніданок суп, добре приправлений.

Ні в якому разі не підставлять людім гарчих помий! Каша мусить бути перемінна-пшоняна і гречана.

Зразу-ж розсчитать об'їздчика Кожурина, контрольора сторожів-Мирошніченка, смотрителів Наумова, Новікова, Вороб'ева, Давиденка, Москаленка, Усатого і Бодрова.

Платня всім строковим робітникам на місяць ноябрь, декабрь, январь і февраль по 10 карб., а за всі другі місяці; по 15 карб., півробочим за перші чотирі місяці по 8 карб. і решту місяців по 10 карб.; *щоб не було штрафів.*

Возіння гною мусить бути за Веселовцями і Петровцями; при вісах мусить бути Веселовський контроль на кошт економії; ціна за пуд „економического підвозу 1 коп. на всі разстоянія. Скидок з підвод ніяких. Чужі, щоб не возили гною!

Одробіток за аренду землі мусить бути такий: за десятину під озимину і ярину зкосити одну десятину: за землю під ярину одроблять на озимині, а під озиминою одроблять на ярині.

Пастівник дурно. Коли скотину займуть на полях економії в хлібі за кожну штуку брать по таксі. Зверх такси не брать. Землю наділять в аренду всім хто буде вимагати. Ціна під озимину 8 карб., а під ярину 6 карб. за десятину. Землю перемінять кожного року: під озимину—завсігди давати толоку. За копання буряків з десятини 28 р. мірка мусить бути правильна. На 1906 рік. для копання буряків економія дає Веселовцям 100 десятин.

Возіння буряків до завода не дешевше 5 коп. за пуд.

Для мастерових.

Зімою робити од 7 годин ранку до 5 годин вечора. Весною, літом і в осени од 8 годин ранку до 6 годин вечора. Під сьвято шабашить за годину раніше. За роботу в сьвята платити, як за 2 дні. Платні прибавить по 25 коп. Мусить бути всім мастеровим харчі, квартирі з топливом і світлом. Харчі збільшить. Сніданок холодний всім мастеровим на роботі. Хто спізниться на роботу на $^1/_2$ години, то прогул $^1/_4$ дня. Штрафу щоб не було. Хворих не розщитувать; перший місяць хворий одержує всю місячну платню і харчі далі половину платні і харч, поки не видужає.

Платню давати два рази на місяць 1 і 15 числа кожного місяця. В майстернях крім завідующих роботами і управителя ніхто не мусить втручатися в роспорядки. Обід зімою $1^1/_2$ години, а сніданок $^1/_2$ години. Літом обід 2 години, сніданок $^1/_2$ години. Полудня не треба.

Вимоги ці просимо виконати точно".

Умови ці підписав управитель Гутман, одклавши виконание 6, 11 і 13 пунктів на місяць і уповноважені від селян і мастерових: С. Величко Гуренко, А. Воротенко, А. Коленов, В. Золотарів і М. Анісімов. Ноября 25 дня 1905 р."

Управитель згодився на ці умови після того, як селяне, що роблять в економії переважно поденно та помісячно перевели разом з постійними робітниками і мастеровими страйк. Для того, щоб заробіток діставали усі селяне яким він потрібен, була установлена черга і за цим стежили обібрані для цього люде. Вони також роспреділяли роботу між робітниками в економії.

Такі порядки в Веселовській економії були більше місяця, а після того, як заарештували тих селян, що найбільше добивались полегкостів в економії і керували селянами, управитель підняв голову і умови зламав, бо для його було дуже не вигодно брати замість 25 карб. за десятину землі 8 карб., поденному платати 40—90 коп. замість 20—25 коп., годувати робітників м'ясом, а не помиями.

*) Харківського пов.

Редактор-видавець
Микола Стаховськіий.

Оповістки.

Київ, Друкарня **С. А. Борисова**. Мало-Житомірська дім № 16.